

Національний
банк України

Періодичний огляд індикатора грошового ринку UONIA

Департамент відкритих ринків
Національний банк України

Київ, вересень 2024

Періодичний огляд індикаторів: основне

МЕТА ОГЛЯДУ: визначити, чи є необхідність у:

- ✓ заміні існуючих індикаторів
- ✓ коригуванні їх методології
- ✓ коригуванні інших важливих аспектів (час розрахунку, порядок публікації тощо)

ОБ'ЄКТИ ОГЛЯДУ

- **Ринкові умови:** чи дозволяє ринок регулярно розраховувати надійний індикатор?
- **Структурні зміни на ринку:** чи відображає існуючий індикатор ринкові реалії та чи відповідає потребам учасників ринку?
- **Методологія індикатора:** чи були виявлені ті або інші вади або слабкі місця методології під час її застосування?
- **Операційні аспекти:** чи були виявлені ті або інші вади чи недоліки операційних аспектів розрахунку/оприлюднення індикатора (ненадійне джерело даних, технічні збої тощо)?

ПЕРІОДИЧНІСТЬ ОГЛЯДУ

- **щопівроку** – не пізніше лютого та серпня відповідно;
- **«ad-hoc»** – у разі значних раптових змін в ринкових умовах

Чинна методика розрахунку UONIA (діє з 04.01.2022 року)

усі угоди за депозитами O/N між банками та НБУ ранжуються за обсягом від найбільшого до найменшого, відсікається 45% від загальної кількості угод зверху та знизу ряду

усі угоди за кредитами O/N між банками та НБУ ранжуються за обсягом від найбільшого до найменшого, відсікається 45% від загальної кількості угод зверху та знизу ряду

усі* угоди/агреговані** угоди O/N між банками за кредитами та депозитами з обсягами від 10 до 200 млн. грн

* про які ТІС надали інформацію НБУ

** угоди окремого банку з одним і тим же банком агрегуються в одну угоду з середньозваженою % ставкою за ними

угоди/агреговані ранжуються від найменшого до найбільшого значення ставки

I етап: по 5% від загальної кількості угод/агрегованих угод зверху та знизу ряду (серед угод з однаковою ставкою відсікаються угоди з найбільшими обсягами)

II етап: угоди/агреговані угоди із ставкою що є > або < на 2 стандартні відхилення від середньої по ряду що лишився

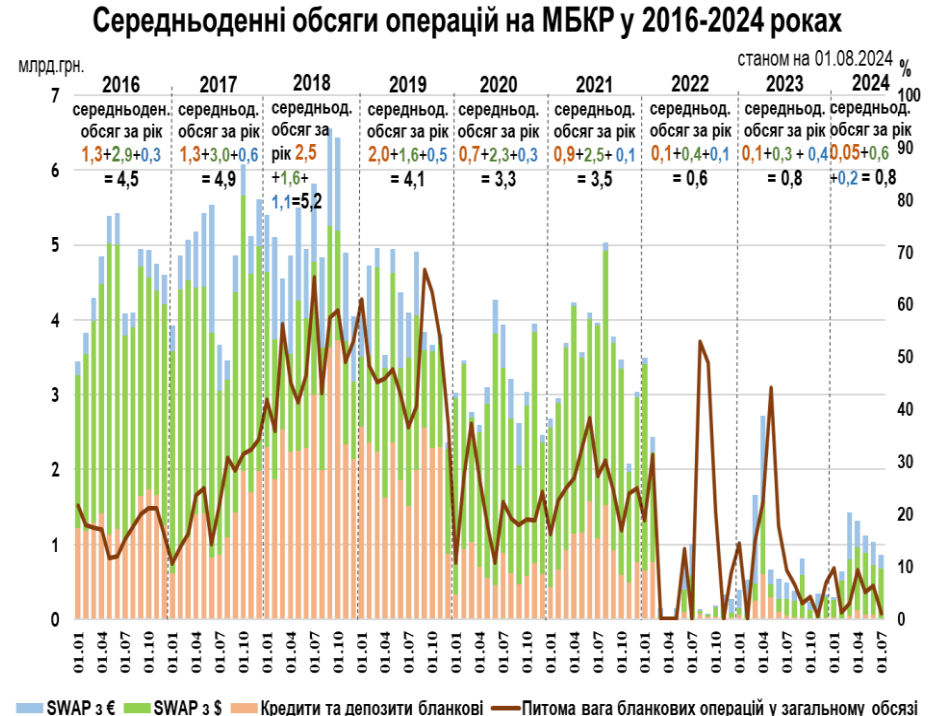
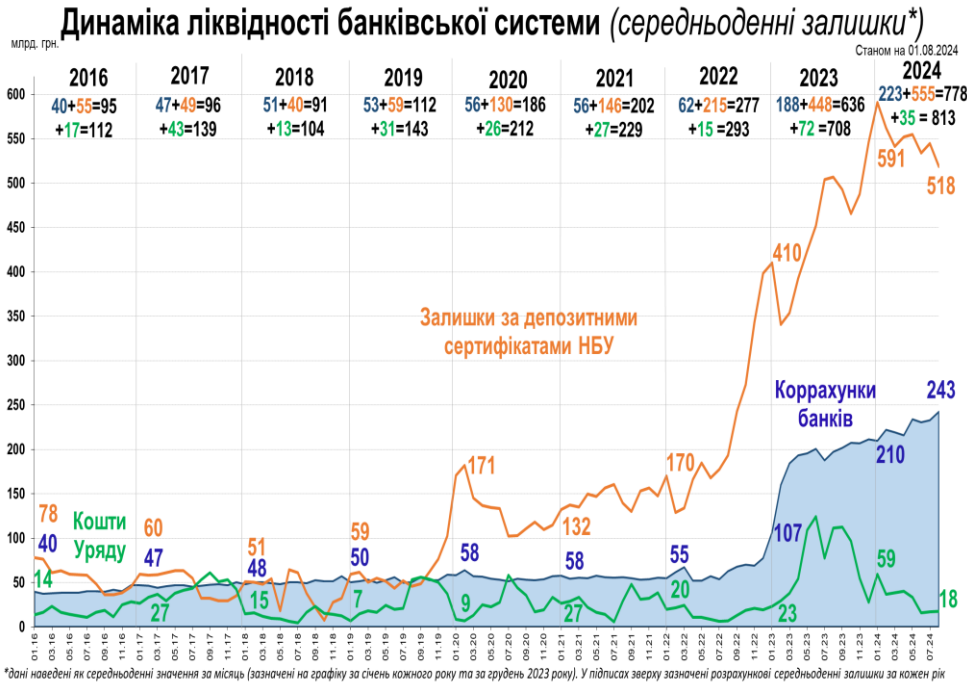
UONIA =
середньозважене значення базового ряду (що лишився після відсікання)

Агрегування/ранжування

Відсікання

Калькуляція

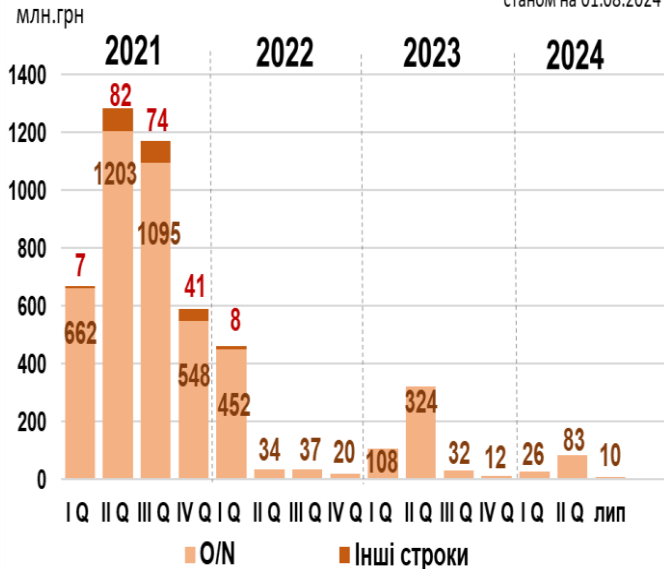
Стрімке зростання ліквідності банків створює значні виклики для індикатора UONIA

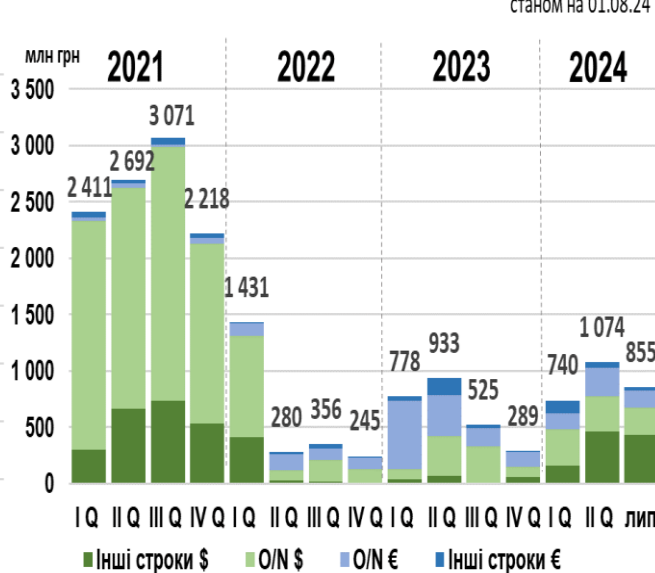
- стрімке зростання ліквідності банківської системи пригнічує міжбанківський кредитний ринок, оскільки на ринку немає учасників які відчувають бодай тимчасовий брак ліквідності;
- на цьому тлі угоди на будь-якому сегменті міжбанківського кредитного ринку носять радше епізодичний характер і не можуть слугувати базою для розрахунку надійного індикатора грошового ринку;
- щоденний розрахунок UONIA здійснюється виключно завдяки врахуванню угод банків з НБУ. Такий підхід не відповідає принципам IOSCO і розглядався свого часу як тимчасовий захід;
- водночас, основні прогнозні сценарії передбачають подальше зростання ліквідності і не дають шансів очікувати в осяжній перспективі на активізацію міжбанківського кредитного ринку, що створює значні виклики для UONIA і вимагає розглянути альтернативні варіанти розрахунку бенчмарка.

Грошовий ринок під час війни майже зник і не дає змоги розраховувати бенчмарк лише за угодами між банками

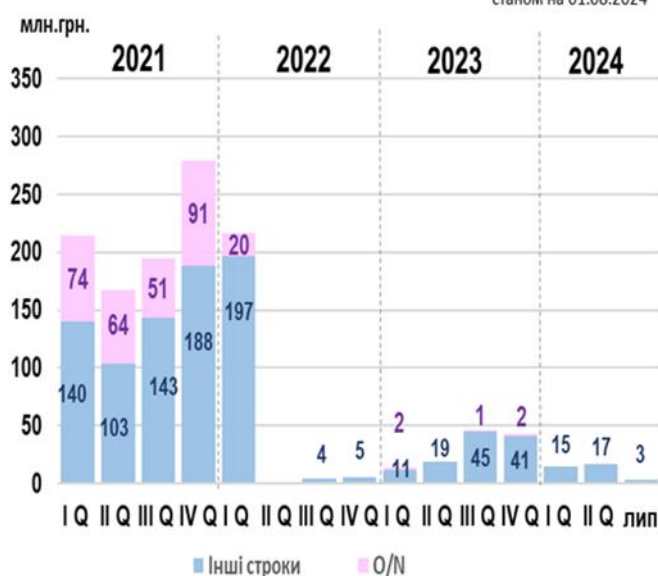
Середньоденні обсяги **бланкових угод** між банками
станом на 01.08.2024

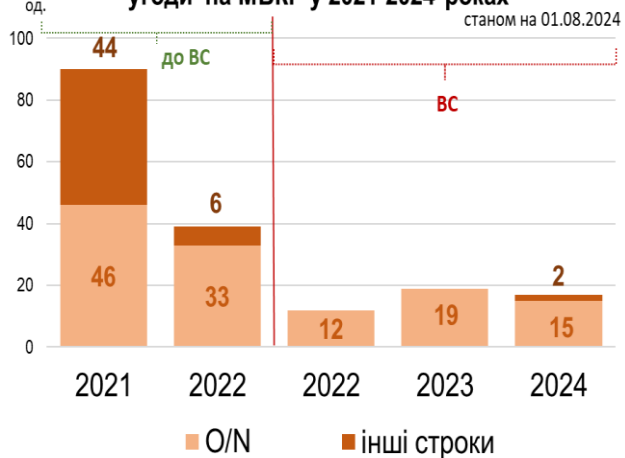
Середньоденні обсяги угод **SWAP** між банками
станом на 01.08.24

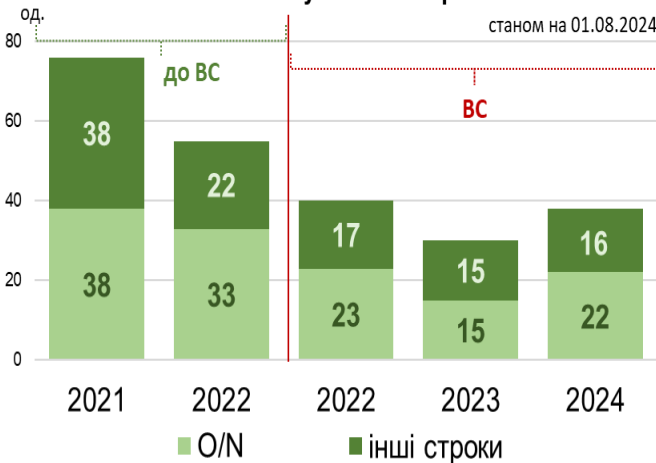
Середньоденні обсяги **РЕПО** між банками
станом на 01.08.2024

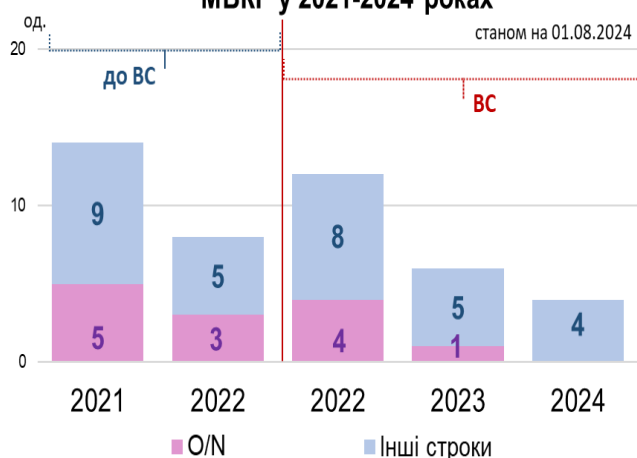
Кількість банків які уклали **бланкові** угоди на МБКР у 2021-2024 роках
станом на 01.08.2024

Кількість банків які уклали угоди **SWAP** на МБКР у 2021-2024 роках
станом на 01.08.2024

Кількість банків які надавали **РЕПО** на МБКР у 2021-2024 роках
станом на 01.08.2024

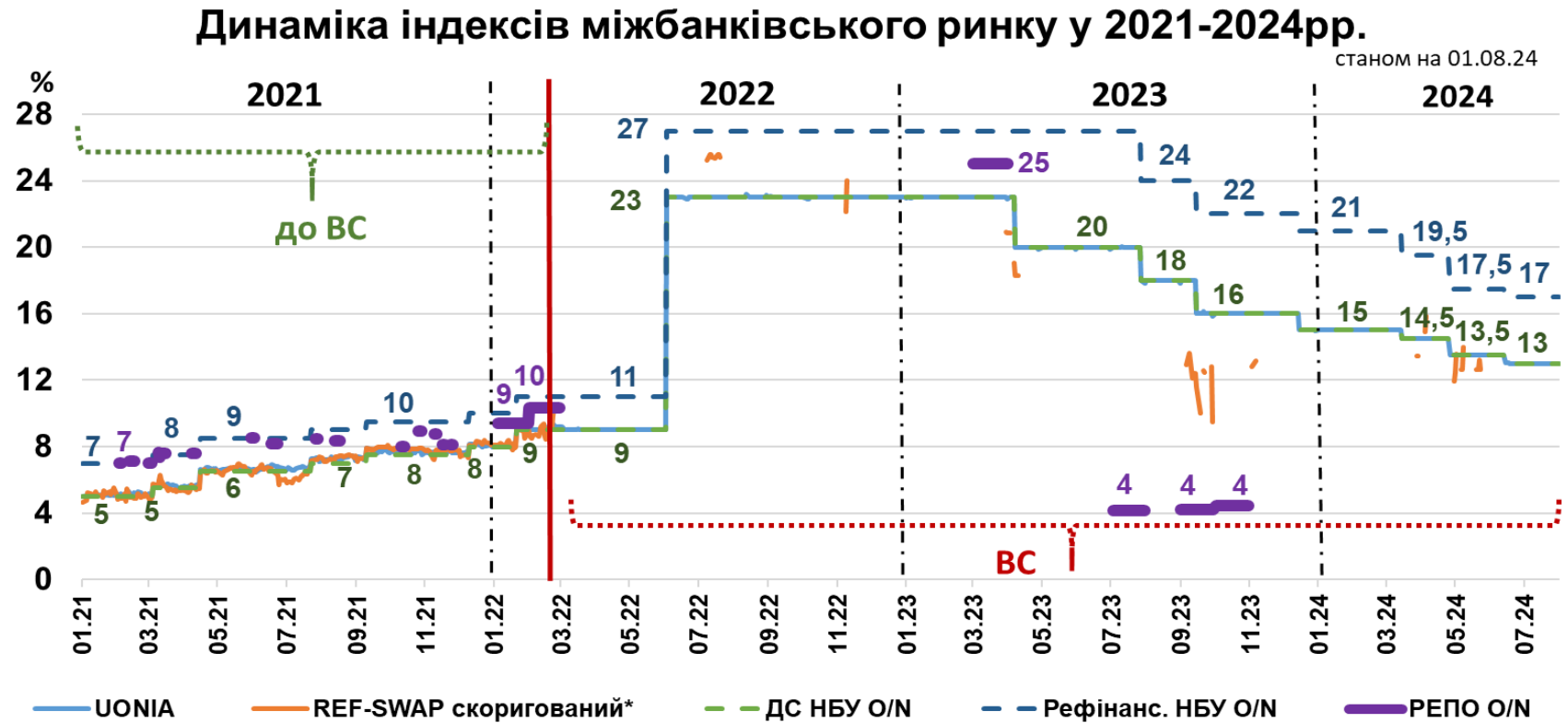

Доцільності у розширення граничного обсягу угод для включення в розрахунок UONIA наразі не вбачається

- чинна методологія UONIA передбачає, що до розрахунку індикатора беруться угоди/агреговані угоди о/н між банками за кредитами/депозитами обсягом від 10 млн. грн. до 200 млн. грн.
- У 2024 році частка таких угод у загальному обсязі незабезпечених угод О/Н становить **96%**. Гіпотетичне розширення граничного обсягу угод до 500 млн. збільшило б цей показник для періоду 2021 – лютий 2022 року – з 95% до **99%**, для періоду березень 2022 – грудень 2024 року – з 78% до **90%** та для періоду січень – липень 2024 року – з 96% до **100%**.
- водночас, доцільність розширення граничного обсягу угод для включень до розрахунку UONIA на ледь жевріючому ринку непропорційно збільшуватиме вплив однієї угоди на велику суму на розрахунок значення UONIA.

Динаміка індексів O/N грошового ринку у 2021- 2024 рр.

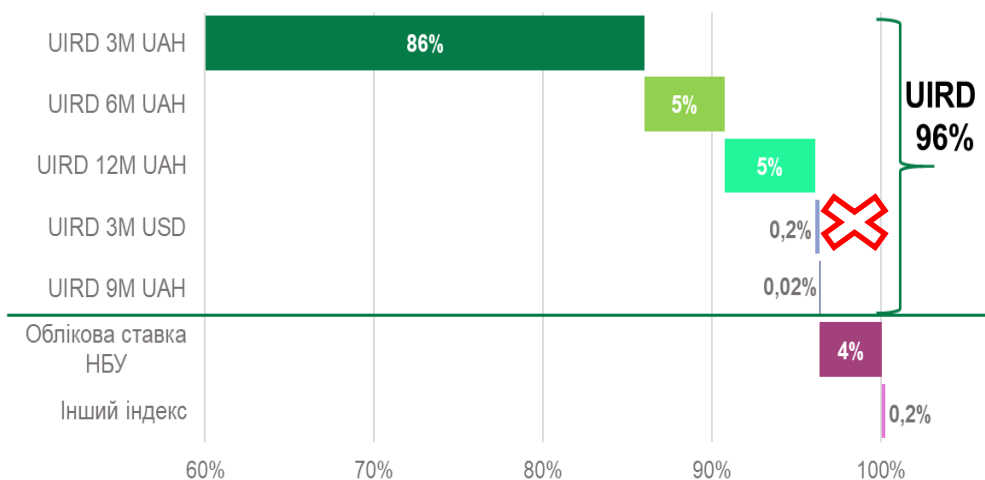

*REF-SWAP скоригований на Effective Federal Funds Rate

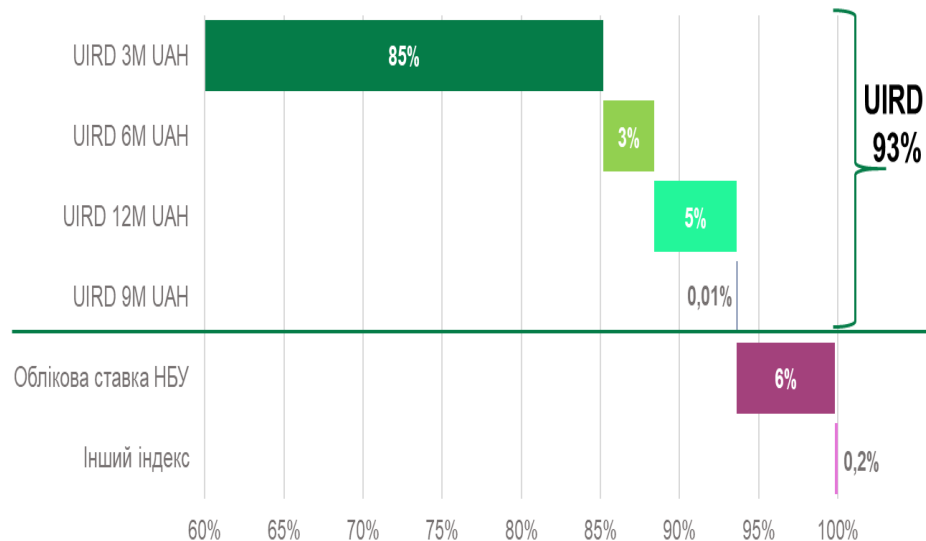
- довідковий своп-індекс до початку війни розраховувався майже щодня та відрізнявся суттєво більшою волатильністю ніж UONIA, через те, що на його значення окрім коливання вартості гривні також мали вплив коливання вартості долара;
- від початку ВС довідковий своп-індекс розраховувався 61 раз (11 разів у 2022р., 27 разів у 2023р. та 23 рази у 2024р.).

Структура кредитів ЮО за плаваючою ставкою в гривні

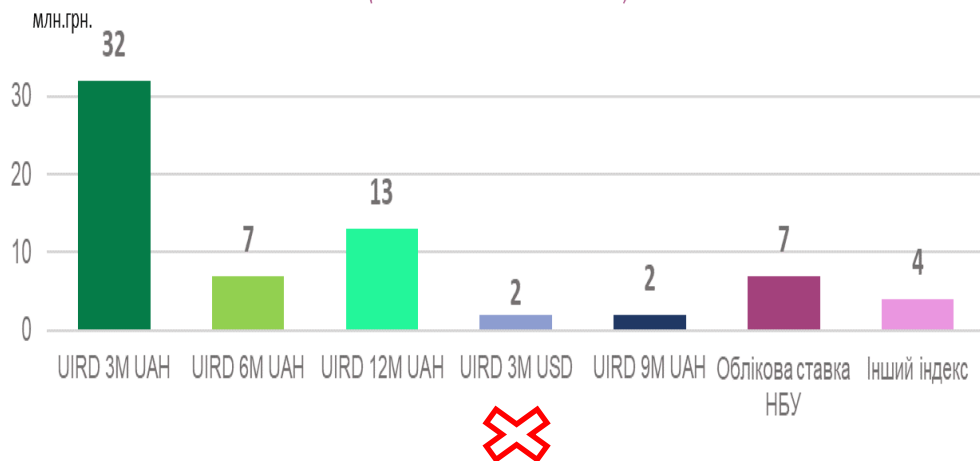
Структура строкових кредитів ЮО у липні 2022 - липні 2024 років в гривні

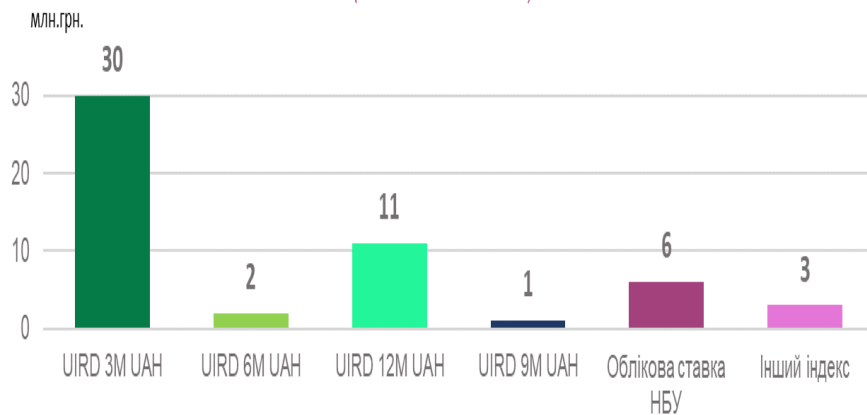
Структура строкових кредитів ЮО у січні - липні 2024 року в гривні

Кількість банків, які видають строкові кредити юр. особам за плаваючою ставкою в гривні
(липень 2022 - липень 2024)

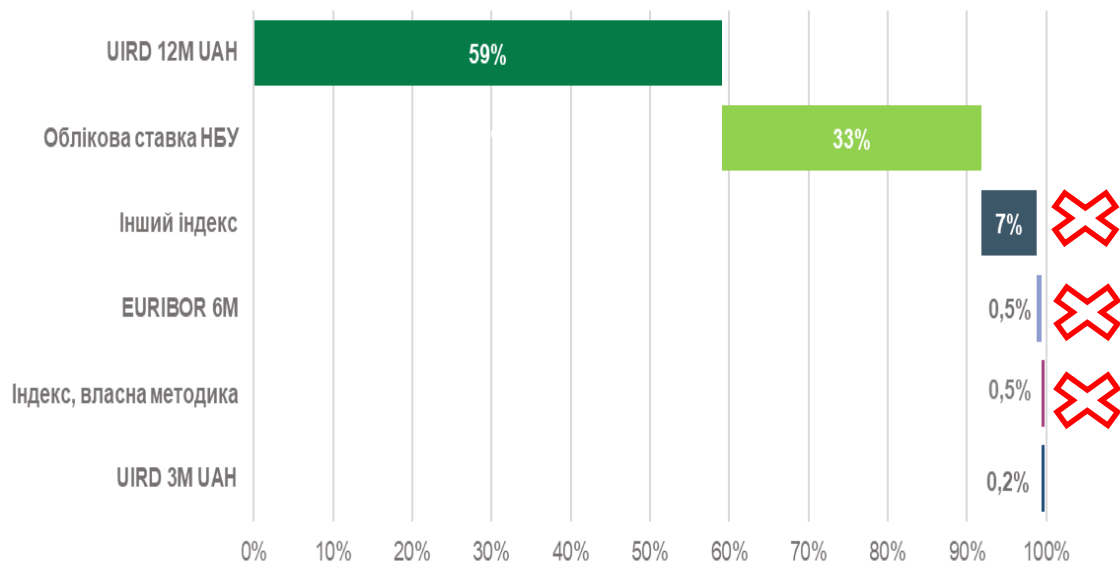
Кількість банків, які видають строкові кредити юр. особам за плаваючою ставкою в гривні
(січень - липень 2024)

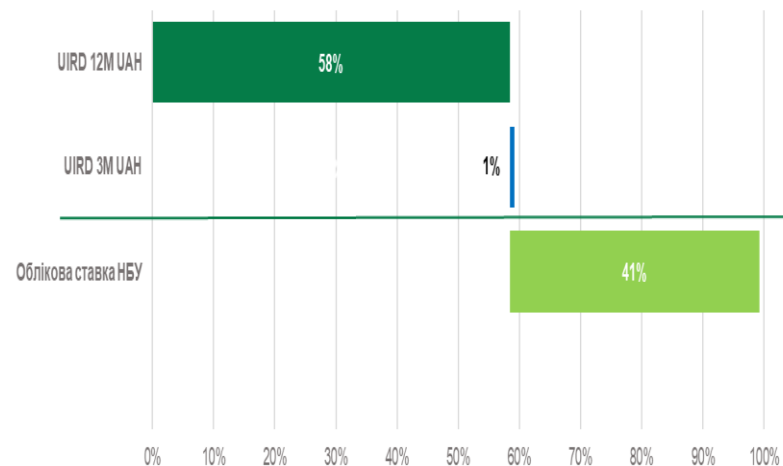

Структура кредитів ФО за плаваючою ставкою в гривні

Структура строкових кредитів ФО у липні 2022 - липні 2024 років в гривні

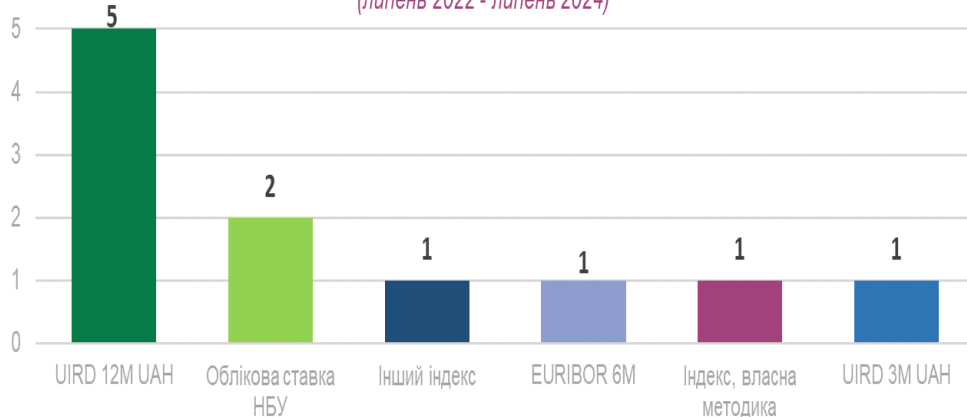

Структура строкових кредитів ФО у січні - липні 2024 року в гривні

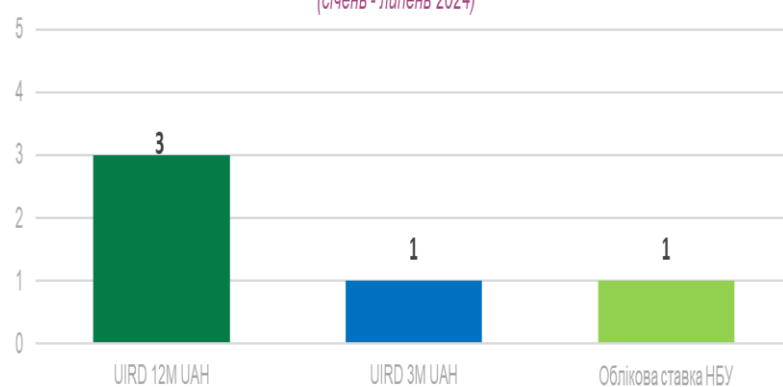
Кількість банків, які видають строкові кредити фіз. особам за плаваючою ставкою в гривні

(липень 2022 - липень 2024)

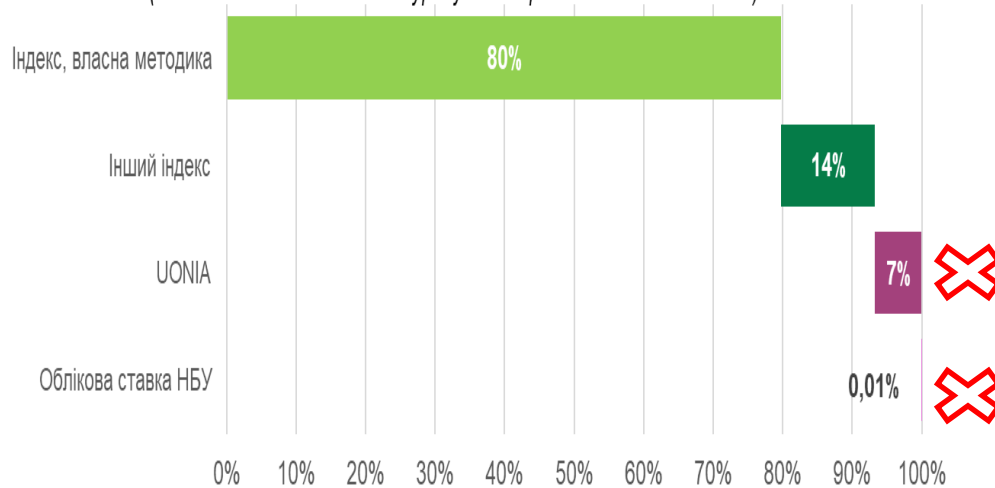
Кількість банків, які видають строкові кредити фіз. особам за плаваючою ставкою в гривні

(січень - липень 2024)

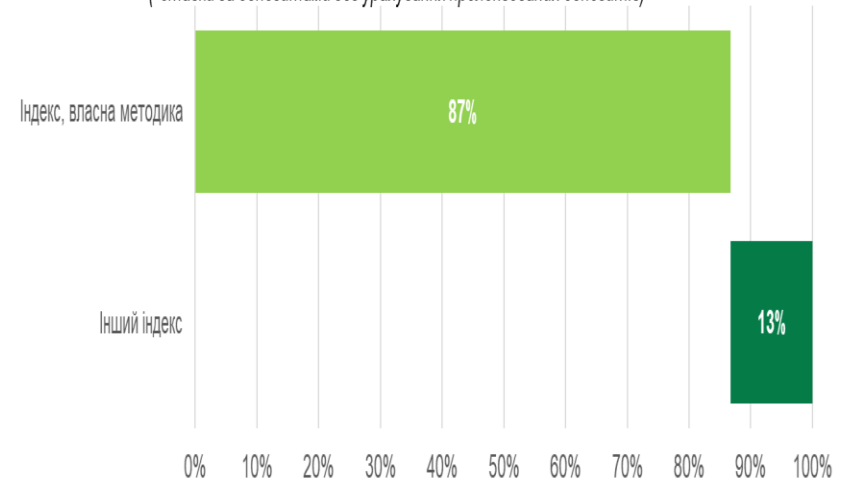

Структура депозитів залучених у ФО за плаваючою ставкою у липні 2022 - липні 2024 років в гривні

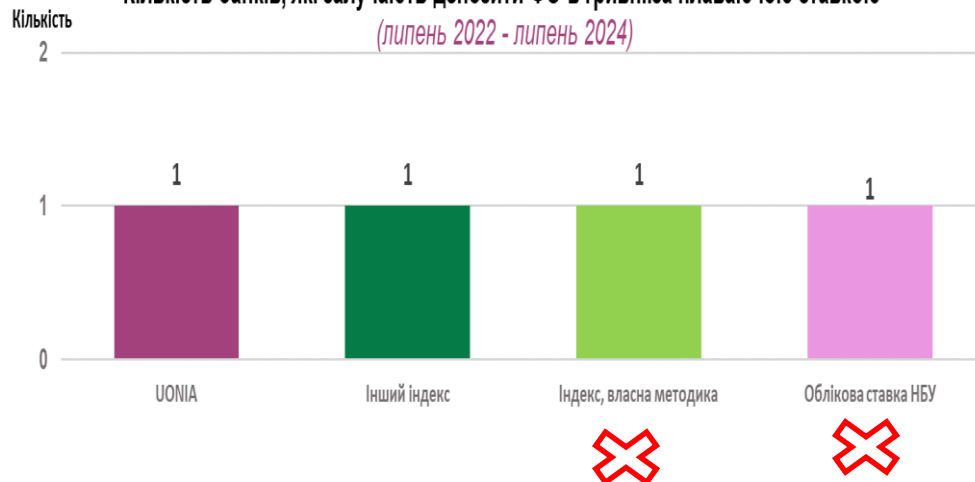
Структура депозитів* ФО наданих у гривні за плаваючою ставкою у липні 2022 - липні 2024 років за видом індикатора (* ставки за депозитами без урахування пролонгованих депозитів)

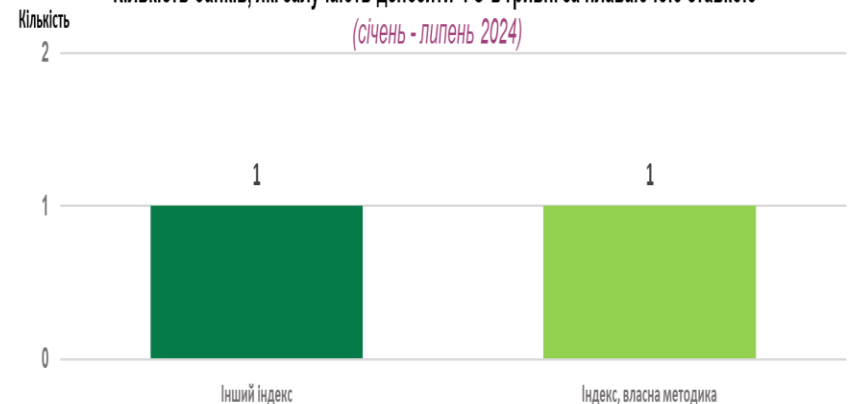
Структура депозитів* ФО наданих у гривні за плаваючою ставкою у січні - липні 2024 року за видом індикатора (* ставки за депозитами без урахування пролонгованих депозитів)

Кількість банків, які залучають депозити ФО в гривні за плаваючою ставкою (липень 2022 - липень 2024)

Кількість банків, які залучають депозити ФО в гривні за плаваючою ставкою (січень - липень 2024)

Світовий досвід: відсутність універсального підходу

Відхід від індикаторів IBOR в різних країнах здійснюється по різному

1. Деякі країни продовжують використовувати модель IBOR (наприклад **TIBOR** у Японії)
2. Деякі країни перейшли на модель ONIA – міжбанківська ставка за реальними угодами (наприклад **SONIA** у Великій Британії)
3. Деякі країни перейшли на модель обрахування бенчмарка на підставі забезпечених угод не лише між банками. Тут виділяються такі підходи:

забезпечені угоди, як правило, репо (наприклад **SOFR** у США, **SARON** у Швейцарії)

модель STR – незабезпечені угоди залучення коштів банками як від банків, так і від небанків (наприклад, **€STR** у ЄЦБ, **SWESTR** у Швеції)

Висновки для України

- ❑ на сьогодні усі сегменти міжбанківського кредитного ринку України є вкрай вузькими і не дають змоги розраховувати надійний та об'єктивний індикатор як на основі угод якогось одного сегменту, або ж на змішаній основі (бланкові + своп + репо);
- ❑ створення нового індикатора на основі не реальних угод, а декларативних котирувань, не узгоджується із світовими трендами і якість такого індикатора навряд чи задовольнить ринок;
- ❑ наразі вбачається доцільним вивчити можливість розрахунку індикатора на основі угод по залученню коштів банками як від банків, так і від небанків.

Висновки та пропозиції

Висновки

- ❑ вузькість грошового ринку істотно впливає на якість індикатора UONIA і, з огляду на поточні та прогнозні ринкові умови, подолати вплив цього чинника на якість індикатора навряд чи можливо;
- ❑ подолати виклик щодо створення надійного та практичного індикатора грошового ринку вбачається за можливе лише через розширення бази угод, які включаються в розрахунок індикатора.

Пропозиції до обговорення*

- ✓ доцільність розширення бази розрахунку UONIA, зокрема, за рахунок угод по залученню банками коштів від небанківських установ;
- ✓ можливість запровадження в Україні на грошовому ринку інституту первинних дилерів, які будуть зобов'язані підтримувати певну ліквідність на ринку і угоди між якими створюватимуть базу для розрахунку UONIA.

*дані питання також вивчатимуться в межах роботи з експертом місії технічної допомоги SECO